

УДК 725.94: 7.047

Ю.О.Буніна, студентка 4 курсу,
Л. С. Шевченко, к. арх., доцент кафедри дизайну
архітектурного середовища, Полтавський національний
технічний університет імені Юрія Кондратюка

ГАБІОНИ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ АРХІТЕКТУРНО -ЛАНДШАФТНОГО СЕРЕДОВИЩА

Анотація. В статті розкрито поняття «габіон», його різновиди та основні характеристики. Виявлені прийоми формування ландшафтно-архітектурного середовища за допомогою габіонів.

Ключові слова: архітектурно-ландшафтна організація, габіон, контейнер, конструктивне рішення, декоративні характеристики

Постановка проблеми. Формування архітектурно-ландшафтного середовища міста направлене на створення комфортних гармонійних просторів, які вирізнялися би своєю індивідуальністю і водночас свідчили про гуманне співвідношення «штучного» і «природного» в середовищі. Тому постійний пошук проектних рішень – це необхідний творчий процес, який дає нові прогресивні ідеї і пропозиції щодо організації та удосконалення міського середовища засобами ландшафтного дизайну. Застосування сучасних технологій, нових матеріалів, засобів озеленення, геопластики, малих архітектурних форм і водних пристроїв розширює можливості фахівців у проектуванні й удосконаленні міських фрагментів.

Зв'язок роботи з науковими програмами. Стаття виконана в рамках науково-дослідницької роботи кафедри дизайну архітектурного середовища Полтавського національного технічного університету імені Юрія Кондратюка, пов'язаної з удосконаленням предметно-просторового середовища міст та населених пунктів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання формування й удосконалення міських просторів постійно стоять на порядку денному цілої низки фахівців, так чи інакше причетних до окреслених проблем – архітекторів, дизайнерів, ландшафтних дизайнерів, урбаністів. Цікавими на наш погляд є роботи В.Т Шимка [1], Т.В. Міневріна [2] та інших із дизайну міського середовища. Вагомі напрацювання щодо використання засобів ландшафтного дизайну для створення й удосконалення міського середовища знаходимо у Н.Я. Крижановської [3], А.В. Сичової [4], Дж.О. Саймондса [5] та інших науковців.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Творчий пошук нових ідей в удосконаленні архітектурно-ландшафтного середовища –

процес постійний і цікавий. Цьому сприяють нові матеріали і конструктивні рішення, одним із яких є габіон. У переважній більшості наукових праць габіон представлений виключно як конструктивний берегоукріплюючий матеріал.

Тому **основна мета цієї розвідки** – усебічно розглянути габіони як засіб формування ландшафтно-архітектурного середовища міста, у тому числі – в художньо-естетичному сенсі.

Виклад основного матеріалу. Габіони (від італійської «gabbia» – клітина або «gabbione» – велика клітка) – це контейнери різних форм з міцної металевої сітки або зварні конструкції з металевого дроту, заповнені переважно природним каменем. Починаючи з кінця XIX століття і до сьогодні, поняття «габіон» набуло переважно будівельного значення. Незважаючи на примітивність і легкість створення цієї конструкції в принципі, розміщені в шаховому порядку в одну лінію габіони навіть з лози могли у свій час створити як серйозну оборонну лінію, так і підпірну стінку для перешкодження ерозії ґрунтів. Габіони досить часто використовують в європейських країнах при облаштуванні території, оскільки вони з якісно замінюють собою споруди з бетону. Це дозволяє істотно знизити витрати на будівництво і мінімізувати вплив людини на екологію.

На сьогоднішній день габіони урізноманітнилися і знайшли більш ширше застосування в архітектурно-ландшафтній практиці. Дослідженням з'ясовані основні геометричні форми габіонних конструкцій (рис. 1):

- *коробчасті контейнери (габіони «Джамбо»)*. Найбільш уживана автентична форма контейнеру. Частіше мають розміри у межах: ширина 1-2 м, довжина 2-6 м і висота 0,5-1 м. Довгі контейнери поділяються всередині на секції додатковими перегородками-діафрагмами;
- *пласкі контейнери (матраци «Рено»)*. Це широкі і довгі габіони висотою 17-30 см. Частіше використовують для зміцнення схилів ярів, берегів і дна водойм, є фундаментом при зведенні стіни з коробчастих габіонів. Рідше – для облаштування острівців посеред водойми або в якості опори для містка. Завдячуючи габаритам, найбільш точно повторюють вигини поверхонь;
- *циліндричні контейнери (мішки)*. Це сітчасті габіони, конструкція яких має гнучкість у всіх напрямках. Їх використовують в якості підводних фундаментів або підпірних стінок в місцях з високою ймовірністю розмивання ґрунту.

Невелика товщина огорожувального дроту в габіонах (від 2,7 мм), робить його майже непомітним. Для габіонних стін і огорож властива фактурність з нальотом архаїки. У природному вигляді камінь, водні гладі і вдало підібрані рослини створюють враження історично значимого місця.

Габіонні конструкції замінюють і значно полегшують процес укладання природного каменю.

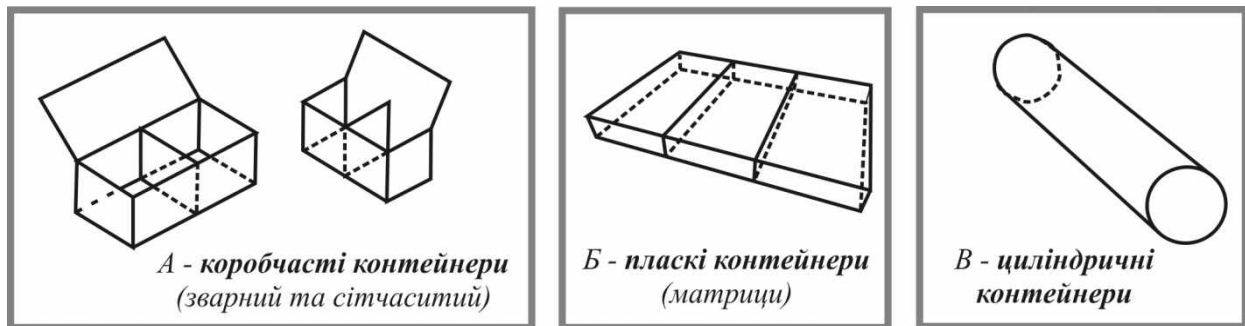

Рис. 1 – Геометричні форми габіонних конструкцій (за матеріалами [6])

Варто відмітити еволюцію структури габіону, яка останнім часом істотно розширилася – від примітивно заповнених природним каменем сітчастих конструкцій до вишуканих художньо-естетичних полотен (рис. 2). Для заповнення габіонів застосовується великий спектр матеріалів: від природних до штучних – бут, великий щебінь, галька, невеликі валуни, колота або цільна цегла, пісок і, навіть, дерев'яний спил, кора, листя (у тому випадку якщо габіон використовується лише з декоративною метою). Особливий інтерес представляє пошарове заповнення габіонів різними матеріалами. Наповнювати контрастними матеріалами можна у вигляді зигзагів, хвиль, діагоналей.

На сьогоднішній день габіони давно вийшли за межі лише конструктивного призначення і знайшли своє втілення в численних прикладах архітектурно-ландшафтного вирішення середовища. Область сучасного застосування габіонів практично необмежена (рис. 3) і розповсюджується як з конструктивною метою, так і в декоративних цілях, зокрема:

- як інженерні споруди (підпирні стіни, зміцнення берега водойми або ставку, організація терас тощо). З часом зміцнення берегової лінії заросте водною рослинністю, гармонійно злившись з навколишнім ландшафтом;
- як огорожувальний матеріал (стіни, паркани, парапети, бордюри тощо);
- як озеленена стіна. При пошаровому заповненні габіонів інертними матеріалами та галькою з ґрунтом, що містить насіння декоративних трав, відбувається абсолютно неймовірний вертикальний посів;
- як каркас і огороження (для при піднятих грядок, клумб, водойм і ставків);
- як вуличні меблі (столи, стільці, лавки);
- як садово-паркова скульптура (постаменти під скульптуру, вазони й сама скульптура);
- як міське обладнання (світильники в стилі «хай-тек» тощо).

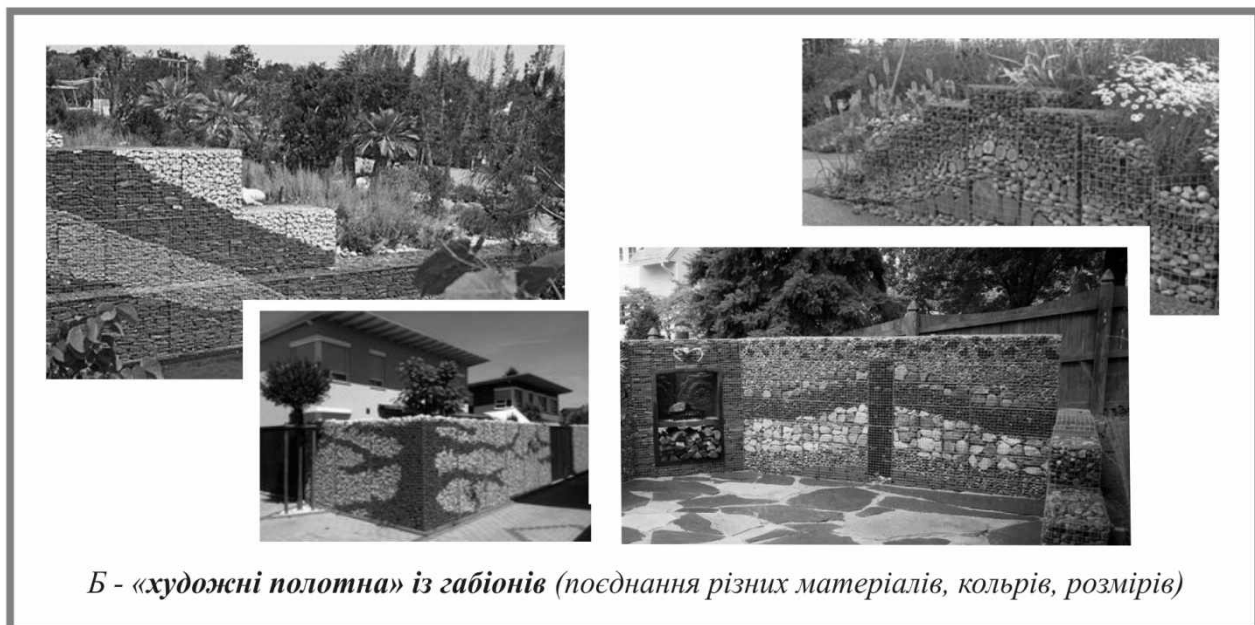
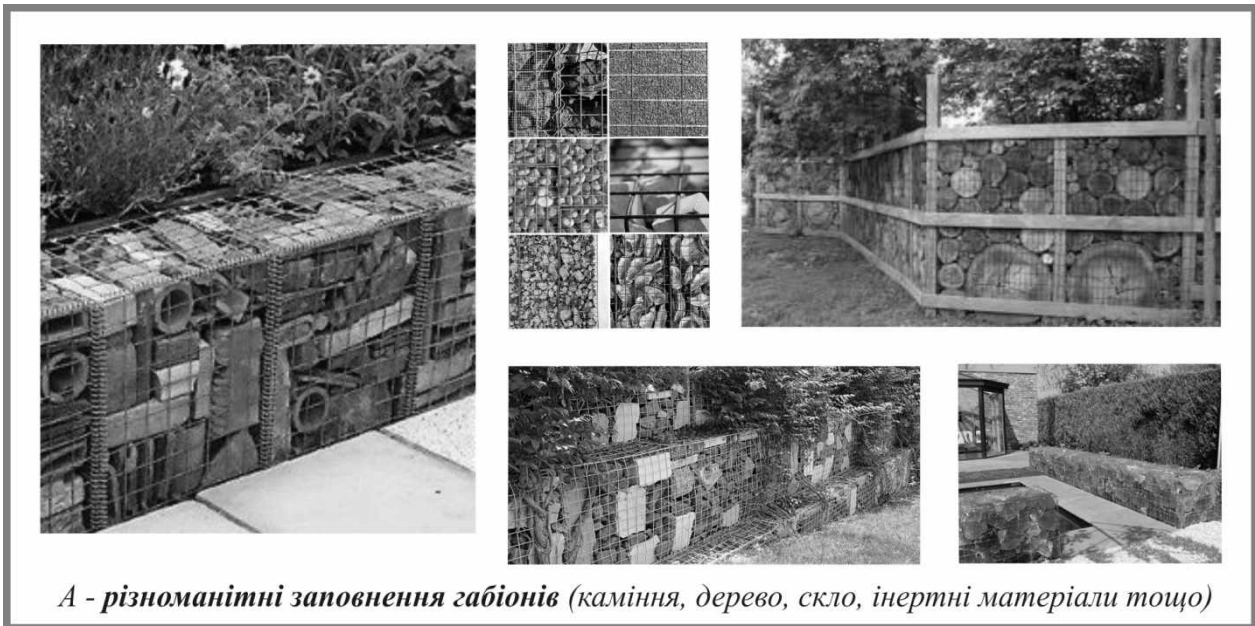

Рис. 2 – Декоративне заповнення габіонних конструкцій (світлина за матеріалами [7])

З вищезазначеного можна зробити логічний **висновок**: габіони знаходять широке застосування в різних формах архітектурно-ландшафтної організації просторів. Практичний досвід їх використання вирізняє ряд *вагомих переваг*: швидкий і легкий монтаж (економія часу й сил), відсутність в структурі габіону цементу (збереження натурального ґрунту), значне здешевлення конструкції (вагомий економічний ефект), декоративна цінність (естетичний ефект).

У перспективі варто розглянути й інші сучасні засоби формування архітектурно-ландшафтного середовища міст.

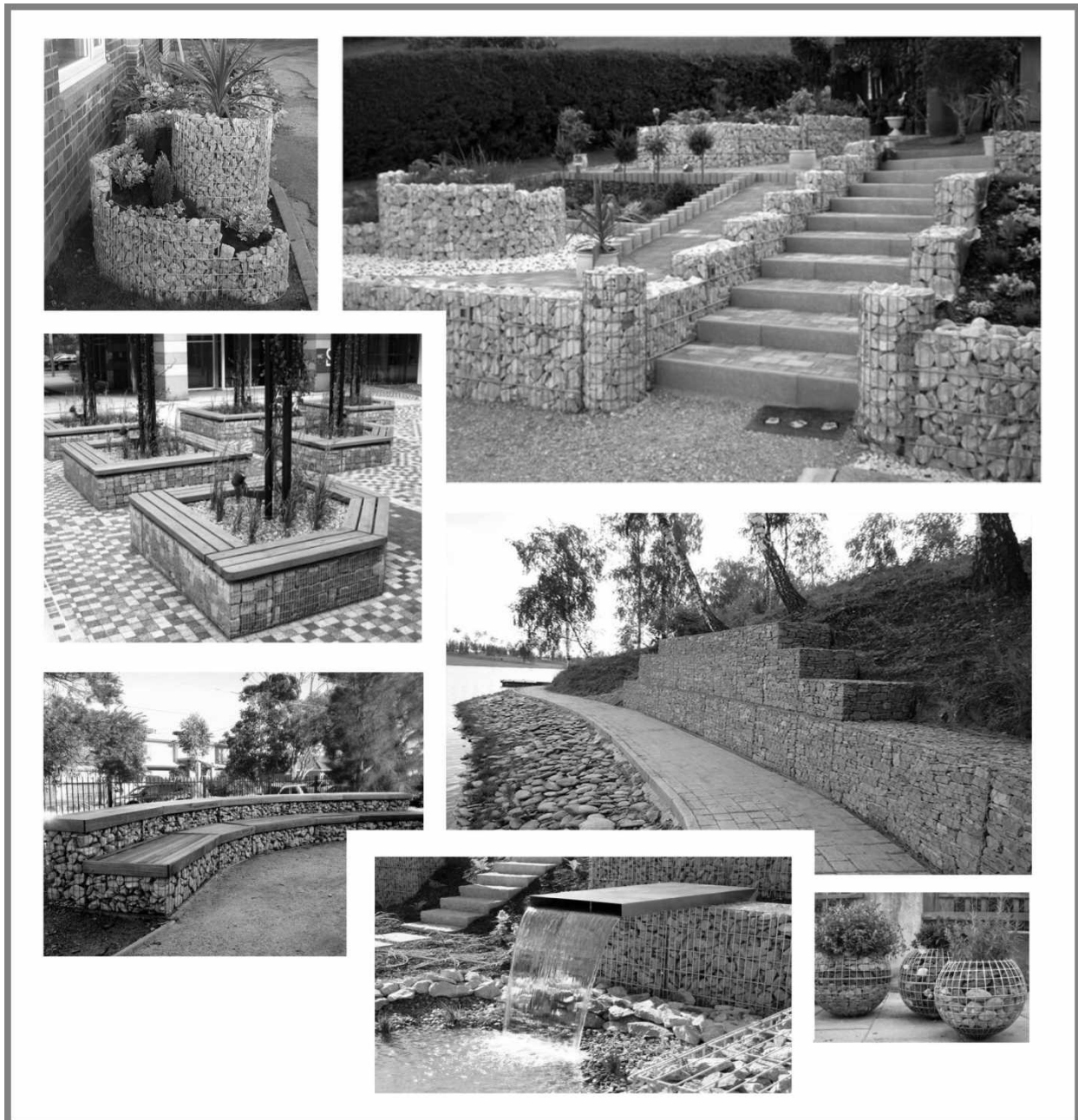

Рис. 3 – Сучасне застосування габіонів для формування й удосконалення архітектурно-ландшафтного середовища (світлина за матеріалами [6; 7])

Література

1. Шимко В.Т. Архитектурное формирование городской среды / В.Т. Шимко. – М.: Высшая школа, 1990. – 223 с.
2. Миневрин Г.В. На пути к дизайну градостроительных систем / Г.Т. Миневрин, В.Т. Шимко // Техническая эстетика. – 1990. - №6. – С. 5-9.
3. Крижановська Н.Я. Основи ландшафтного дизайну: підручник / Н.Я. Крижановська. – К.: Ліра-К, 2009. – 218 с.
4. Сычева А.В. Ландшафтный дизайн: эстетика деталей городской среды / А.В. Сычева, Н.П. Титова. – Минск: Высшая школа, 1984. – 128 с.

5. Саймондс Дж.О. Ландшафт и архитектура / Дж.О. Саймондс; сокр.пер.с англ.. А.И. Маньшавина. – М.: Стройиздат, 1965. – 193 с.
6. Устройство габионов своими руками [Электронный ресурс] / Д.А. Ковров. – Режим доступа: <http://landscapedesign.ru/gabion/gabiony-v-landshaftnom-dizajne.html>.
7. Габионы в ландшафтном дизайне [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://yandex.ua/images/search?text=%D0%B3%D0%B0%D0%B1%D0%B8%D0%BE%D0%BD%D1%8B%20%D0%B2%20%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D1%88%D0%B0%D1%84%D1%82%D0%BD%D0%BE%D0%BC%20%D0%B4%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D0%B9%D0%BD%D0%B5&stype=image&lr=964&noreask=1&source=wiz>.

Аннотация

В статье раскрыто понятие «габион», его разновидности и основные характеристики. Выявлены приемы формирования ландшафтно-архитектурной среды при помощи габионов.

Ключевые слова: архитектурно-ландшафтная организация, габион, контейнер, конструктивное решение, декоративные характеристики.

Abstract

The conception of “gabion”, its varieties and mane characteristics have been uncovered in the article. Methods of the formation of landscape and architectural environment by gabions have been revealed.

Keywords: landscape and architectural environment, gabion, container, design solution, decorative characteristics.

УДК 730

В.Я. Василишин

к.т.н., доцент кафедри інженерної та комп'ютерної графіки Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу

ОСОБЛИВОСТІ ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНОЇ МЕРЕЖІ ТЕРИТОРІЇ ДНІСТРОВСЬКОГО КАНЬЙОНУ

Анотація. У статті запропоновано концепції для структурно-функціональної й архітектурно-планувальної реорганізації території Дністровського каньйону, що базуються на ідеях і пропозиціях ландшафтно-просторових організацій рекреаційних утворень та функціонуванні територіально-рекреаційної системи.